

Η πιο σκοτεινή ώρα της ημέρας είναι λίγο πριν ξημερώσει!

4 Ιουνίου 2015

Επισκόπηση

- Υπό την πίεση καταβολής τεσσάρων δόσεων €1,6 δισ. συνολικά για την εξυπηρέτηση του χρέους από τις 5 έως 19 Ιουνίου 2015 προς το ΔΝΤ, φαίνεται ότι διαμορφώνονται ισχυρές πιέσεις για την επίτευξη συμφωνίας μεταξύ Ελλάδας και δανειστών. Αυτό είναι απαραίτητο για την εκταμίευση πόρων της χρηματοδοτικής βοήθειας με ρυθμό που εξαρτάται από την ψήφιση των μέτρων που θα συμφωνηθούν από την Βουλή. Η μη πληρωμή κάποιας δόσης προς το ΔΝΤ δεν προκαλεί πιστωτικό γεγονός παρά μόνον μετά από τουλάχιστον ένα μήνα που γίνεται το χρέος ληξιπρόθεσμο. Μετά από μία τέτοια εξέλιξη, και για να γίνει το δημόσιο χρέος άμεσα καταβλητό, απαιτείται απόφαση από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας, που προφανώς λαμβάνει πολιτικές διαστάσεις.
- Καθώς υποχωρεί η αναπτυξιακή δυναμική της οικονομίας λόγω της εντεινόμενης αβεβαιότητας οι πρόδρομοι δείκτες οικονομικού κλίματος καταδεικνύουν περαιτέρω εξασθένηση της οικονομικής δραστηριότητας στο Β' τρίμηνο του 2015, με ανακοπή της τάσης μείωσης της ανεργίας από τον Μάρτιο 2015 παρά τις ενθαρρυντικές εξελίξεις όσον αφορά στις εξαγωγές προϊόντων και τις επενδύσεις σε εξοπλισμό.
- Η εικόνα ρευστότητας της οικονομίας επηρεάζεται από τη δραματική εκροή καταθέσεων την ίδια ώρα που οι τράπεζες όσο και οι επιχειρήσεις τηρούν στάση αναμονής.
- Μια ανάκαμψη με αυξημένο αποτύπωμα στην απασχόληση, καλές εξαγωγικές επιδόσεις και επέκταση της παραγωγικής βάσης δεν μπορεί να υπάρξει αν δεν μειωθεί δραστικά το κόστος ενέργειας για την οικονομία καθώς και το μη μισθολογικό κόστος παραγωγής.

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist
E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +302115006104

Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor
E: mmitsopoulos@sev.org.gr
T: +302115006157

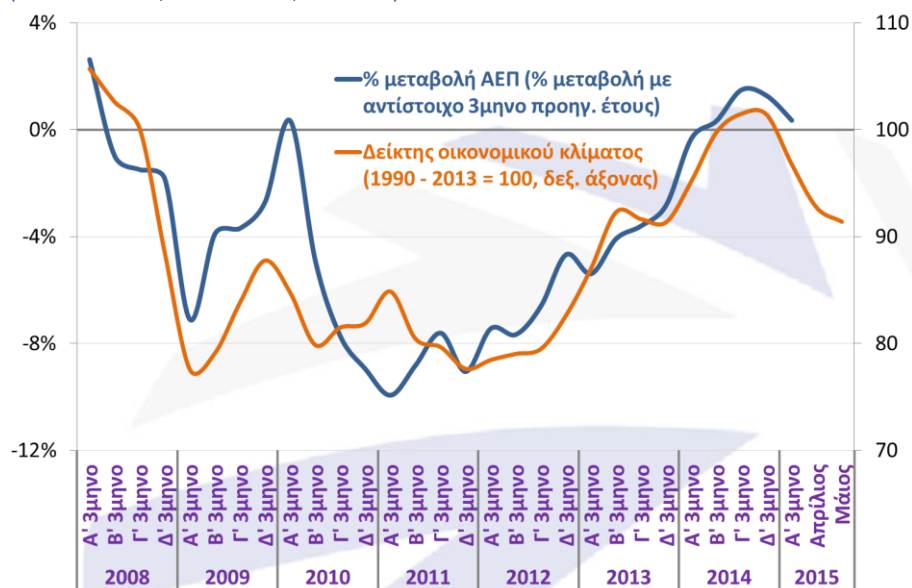
Θανάσης Πρίντσιπας
Associate advisor
E: printsipas@sev.org.gr
T: +302115006176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Για ποιον χτυπά η καμπάνα;

ΑΕΠ και οικονομικό κλίμα

(ΕΛΣΤΑΤ Q1 2015, ΕΕ – DG ECFIN, Μάι. 2015)

Οι διαπραγματεύσεις σε κρίσιμο σημείο

Παρόλο το πλήθος των καταγγελιών και των υπερβολών, φαίνεται ότι η χώρα βαδίζει προς κάποιο συμβιβασμό με τους εταίρους-δανειστές, αν και το είδος και η έκταση της συμφωνίας δεν είναι εύκολο να προσδιορισθεί τις ώρες που γράφονται αυτές οι γραμμές. Φαίνεται ότι διαμορφώνεται πλέον κοινός τόπος για την επίτευξη χαμηλότερων πρωτογενών πλεονασμάτων από ότι προηγουμένως, αν και θα απαιτηθούν πρόσθετα μέτρα αύξησης φορολογικών εσόδων (ΦΠΑ, έκτακτη εισφορά) και μείωσης δαπανών (κυρίως συντάξεων εάν δεν εξειδικευθούν ισοδύναμα μέτρα) από το 2015. Στον τομέα των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, συμφωνία θα αναζητηθεί όσον αφορά στην διατήρηση του status quo στα ήδη υλοποιηθέντα μέτρα στα εργασιακά και την απασχόληση στο δημόσιο, καθώς και στο πλαίσιο του μίγματος των ιδιωτικοποιήσεων (Μικρή ΔΕΗ, ΑΔΜΗΕ, φυσικό αέριο) και της απελευθέρωσης των αγορών (χρήση εργαλειοθήκης ΟΟΣΑ).

Η διαμόρφωση συνθηκών ισχυρής σύγκλισης λαμβάνει χώρα λίγο πριν την πληρωμή €300 εκατ. περίπου στις 5/6/2015, και πληρωμών τεσσάρων δόσεων συνολικού ύψους €1,6 δισ. έως τις 19/6 προς το ΔΝΤ, με την εξυπηρέτηση του χρέους προς το ΔΝΤ να αποτελεί στοιχείο της διαπραγμάτευσης. Σημειώνεται ότι, αν και η δόση της 5/6/2015 θα καταβληθεί κανονικά, τυχόν μη πληρωμή δόσης προς το ΔΝΤ, θα ωθήσει πιθανότατα την ΕΚΤ να πιέσει προς την κατεύθυνση μείωσης σε κάποιο βαθμό της διαθέσιμης ρευστότητας στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα (μέσω αύξησης του ποσοστού απομείωσης των ενεχύρων που χρησιμοποιούν οι τράπεζες για την άντληση ρευστότητας από την ΕΚΤ). Πέραν, όμως, τούτου, η μη πληρωμή προς το ΔΝΤ δεν συνιστά πιστωτικό γεγονός ικανό να ενεργοποιήσει τα ασφαλιστικά κινδύνου CDS (credit default swaps), καθώς αφορά σε δάνεια του ΔΝΤ προς την Ελλάδα που χορηγήθηκαν πριν από το PSI του 2012, και ως εκ τούτου δεν καλύπτονται από την μετέπειτα συναφθείσα συμφωνία. Σημειώνεται ότι τυχόν μη πληρωμή του δανείου του ΔΝΤ στο πλαίσιο του δεύτερου Μνημονίου (μετά το PSI του 2012) θα συνιστά πιστωτικό γεγονός όσον αφορά στα CDS, αλλά η εξυπηρέτηση των δανείων αυτών δεν αρχίζει παρά τον Σεπτέμβριο του 2016. Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι η μη πληρωμή προς το ΔΝΤ καθίσταται πιστωτικό γεγονός με την γνωστοποίηση του γεγονότος από την Διευθύντρια του ΔΝΤ στο Διοικητικό Συμβούλιο του ΔΝΤ μετά την πάροδο μηνός από την ημερομηνία που κατέστη ληξιπρόθεσμο. Το γεγονός της γνωστοποίησης θέτει σε κίνηση σχετικές σταυροειδείς ρήτρες πτώχευσης. Αυτό θα συμβεί πρώτα στα δάνεια του EFSF, με την διαδικασία να απαιτεί πολιτική απόφαση, και άρα απίθανο να επισπευσθεί. Μία τέτοια εξέλιξη καθιστά ολόκληρο το ποσό των δανείων απαιτητό, κάτι που επαναλαμβάνεται για όλα τα ελληνικά ομόλογα σε κυκλοφορία.

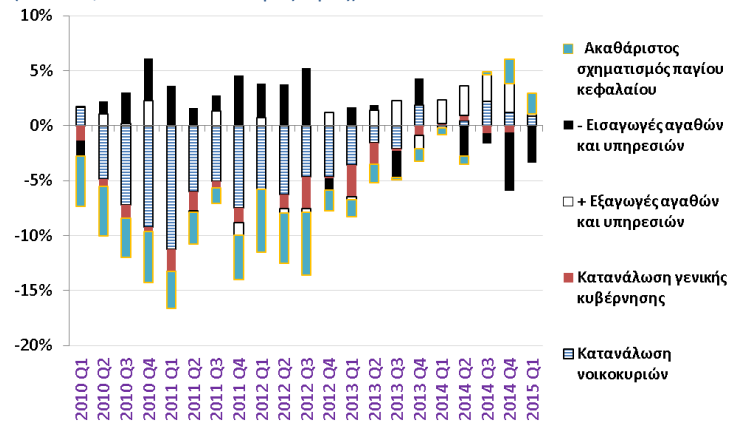
Η σύναψη μιας ολοκληρωμένης συμφωνίας, που θα καλύπτει το χρηματοδοτικό κενό της χώρας τουλάχιστον μέχρι και το τέλος του 2016, είναι απαραίτητη για την άρση της αβεβαιότητας και την ομαλοποίηση των συνθηκών για τη συνέχιση της ανάκαμψης. Μία προσωρινή ή μεταβατική συμφωνία αναμένεται να οδηγήσει σε μία πιο μόνιμη συμφωνία εφόσον καταστεί δυνατή η υλοποίησή της χωρίς πολιτικές αναταράξεις. Ακόμη και σήμερα, όμως, υπάρχει μεγάλη αντίδραση σε μια συμφωνία, ακόμη και μεταβατική.

Όλη αυτή η αντίδραση, όμως, έχει αμφιβόλου σκοπιμότητας δικαιολογητική βάση. Σε μεγάλο βαθμό, και σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία, μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων συνήθως διαμορφώνουν συνθήκες οικονομικής βιωσιμότητας και ταυτόχρονα κοινωνικής δικαιοσύνης, που είναι απαραίτητες για τη μακροχρόνια ανάπτυξη της χώρας. Παρόλα αυτά, ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού, αλλά και της πολιτικής ηγεσίας, στον ένα ή στον άλλο βαθμό, πιστεύει ότι μέτρα αυτού του είδους αντιστρατεύονται την οικονομική ανάπτυξη και ευημερία στη χώρα μας. Επιστημαίνεται ότι η ευημερία δεν είναι αποτέλεσμα πολιτικών

- συνεχούς επέκτασης των κρατικών δαπανών ανεξαρτήτως σκοπιμότητας,

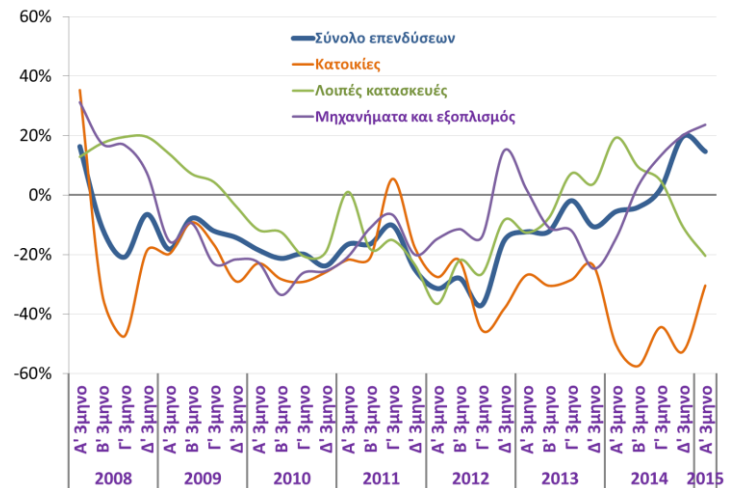
Διάγραμμα 1: Ετήσια % μεταβολή ΑΕΠ: συνεισφορά επιμέρους κατηγοριών δαπανών

(ΕΛΣΤΑΤ, :Q1 2015. Σταθερές τιμές)

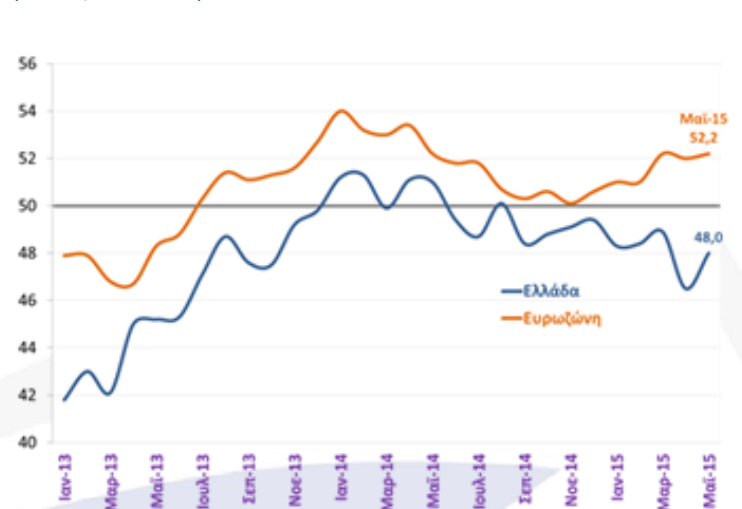
Διάγραμμα 2: Εξέλιξη επενδύσεων

(ΕΛΣΤΑΤ, :Q1 2015)

Διάγραμμα 3: Δείκτης υπευθύνων προμηθειών (PMI) στη μεταποίηση

(Markit, Μάι. 2015)

- αύξησης του κατώτατου μισθού ανεξαρτήτως αντοχών της οικονομίας,
- δημιουργίας υπεράριθμων θέσεων εργασίας στο δημόσιο,
- διεκδίκησης μισθολογικών αναπροσαρμογών μέσα από υποχρεωτικούς μηχανισμούς διατησίας, και όχι με κριτήριο την αύξηση της παραγωγικότητας που φέρνουν οι κερδοφόρες επενδύσεις,
- καταβολής υψηλών συντάξεων ανεξαρτήτως χρόνου εργασίας, ακόμη και σε μικρές σχετικά ηλικίες, και ανεξαρτήτως αποταμίευσης,
- υψηλής φορολογίας των συνεπών φορολογουμένων και οιονεί φορολογικής αμνηστίας για όσους χρωστούν,
- προστασίας από τον ανταγωνισμό επιχειρήσεων ή επαγγελματιών χαμηλής προστιθέμενης αξίας, τεχνολογικής εξειδίκευσης, και επαγγελματικής κατάρτισης,
- παρέμβασης για την διάσωση υπερχρεωμένων επιχειρήσεων χωρίς επιχειρησιακό σχέδιο και μέλλον, κ.ο.κ.

Οι πολιτικές αυτές διαμορφώνουν μία πλασματική ευημερία που στηρίζεται στις πελατειακές σχέσεις, ανεξαρτήτως κόστους και σπατάλης πόρων, χωρίς ιεράρχηση αναγκών ή προτεραιοτήτων, όχι για όλους αλλά για μερικούς, σε βάρος πάντα των άλλων, δηλαδή αυτών που πληρώνουν τις υποχρεώσεις τους, αυτών που είναι άνεργοι και χωρίς ευκαιρίες για εργασία, αυτών που μοχθούν όλη μέρα στηριζόμενοι στις δικές τους δυνάμεις, αυτών που δεν παρανομούν, αυτών που βάζουν κάτι στην άκρη για το μέλλον. Σε τελική ανάλυση, η πλασματική ευημερία απαιτεί δανεισμό που δεν υπάρχει, ή, υπερφορολόγηση που καταστρέφει την έφεση για εργασία και επιχειρηματικότητα. Η πραγματική ευημερία, όμως, προϋποθέτει ανταγωνιστικές θέσεις εργασίας που δημιουργούν οι επενδύσεις, καθώς αυξάνουν την παραγωγικότητα και τις αμοιβές σε μόνιμη βάση. Και για να γίνουν επενδύσεις πρέπει να υπάρχει σταθερότητα (νομισματική, φορολογική, θεσμική, κλπ.) και δυνατότητα επίτευξης κέρδους. Διαφορετικά, κανείς επενδυτής δεν πρόκειται να βάλει τα λεφτά του στην χώρα.

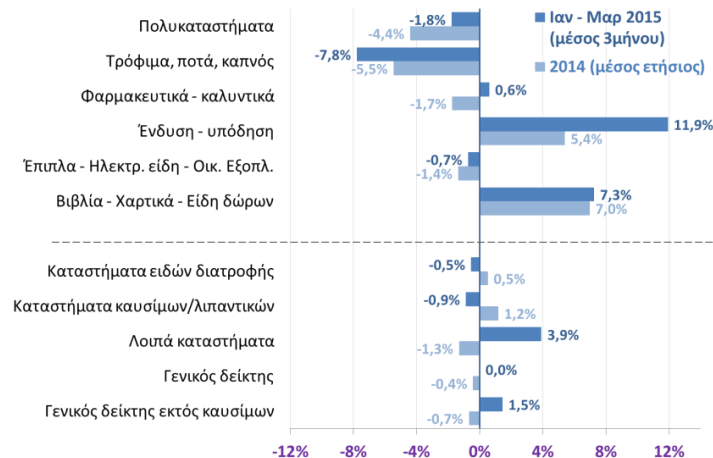
Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις

ΑΕΠ: Το ΑΕΠ σε σταθερές τιμές το πρώτο τρίμηνο του 2015 εμφάνισε αύξηση 0,4% σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο του 2014, από αντίστοιχη αύξηση 1,3% το Δ' τρίμηνο του 2014 και 1,5% το Γ' τρίμηνο του 2014. Η εξέλιξη αυτή είναι συμβατή με την εξέλιξη του δείκτη οικονομικού κλίματος που επίσης υποχωρούσε την ίδια περίοδο και μάλιστα συνεχίζει να υποχωρεί έως και τον Μάιο 2015 (Διάγραμμα πρώτης σελίδας). Η κατανάλωση των νοικοκυριών αυξήθηκε κατά 1,6% (έναντι αύξησης 1,2% το τελευταίο τρίμηνο του 2014) και η δημόσια κατανάλωση μειώθηκε ελάχιστα κατά -0,2% καθώς μισθοί και μισθωτή απασχόληση ενισχύθηκαν στον ιδιωτικό τομέα και οι δαπάνες μισθοδοσίας και συντάξεων του δημοσίου αυξήθηκαν ελάχιστα. Για δεύτερο συνεχιζόμενο τρίμηνο υπάρχει σημαντική αύξηση των εισαγωγών μικρό μέρος μόνο των οποίων αντισταθμίστηκε από τη αύξηση των εξαγωγών υπηρεσιών και προϊόντων (Διάγραμμα 1). Σε ότι αφορά τις επενδύσεις, (Διάγραμμα 2) αξιοσημείωτη είναι η ανάκαμψη των επενδύσεων σε μηχανολογικό εξοπλισμό, την ώρα που οι επενδύσεις σε κατοικίες σταθεροποιούνται (εξέλιξη συμβατή με τη βελτίωση των αδειών οικοδομής το μήνα Φεβρουάριο 2015 που είχε καταγραφεί στο [Δελτίο 21/5/2015](#)). Οι εξελίξεις αυτές αντισταθμίζουν τη μεγάλη υποχώρηση το Α' τρίμηνο των επενδύσεων σε λυτές κατασκευές (μεγάλα έργα) που είναι αποτέλεσμα των προβλημάτων που επανεμφανίστηκαν στην εκτέλεση συγχρηματοδοτούμενων από την Ε.Ε. προγραμμάτων δημοσίων επενδύσεων.

Δείκτης υπευθύνων προμηθειών: Παρά τη μικρή βελτίωση τον Μάιο (Διάγραμμα 3), ο δείκτης υπευθύνων προμηθειών στη μεταποίηση εξακολουθεί να παραμένει κάτω από τις 50 μονάδες για 9ο συνεχόμενο μήνα, ενώ τον Απρίλιο σημείωσε χαμηλό 22 μηνών. Σημειώνεται ότι και στην έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής η εμπιστοσύνη στη βιομηχανία το μήνα Μάιο ενισχύθηκε (ελαφρά) υποβοηθούμενη από τη βελτίωση του εγχωρίου βιβλίου παραγγελιών, την αύξηση των αποθεμάτων και τις προσδοκίες παραγωγής για τους επόμενους μήνες. Στο σχετικό δελτίο τύπου της Markit αναφέρεται ότι στην Ελλάδα η παραγωγή στα εργοστάσια περιορίστηκε για πέμπτο συνεχή μήνα τον Μάιο, ωστόσο ο ρυθμός μείωσης ήταν μέτριος και εξασθένισε από τον αντίστοιχο που

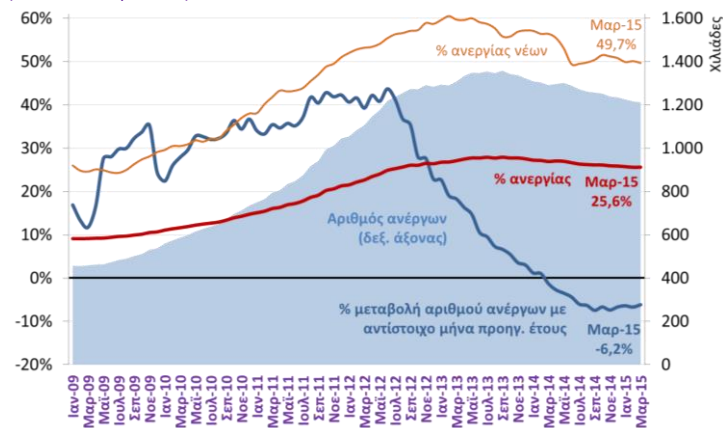
Διάγραμμα 4: Λιανικές πωλήσεις, όγκος

(ΕΛΣΤΑΤ, Μαρ. 2015)

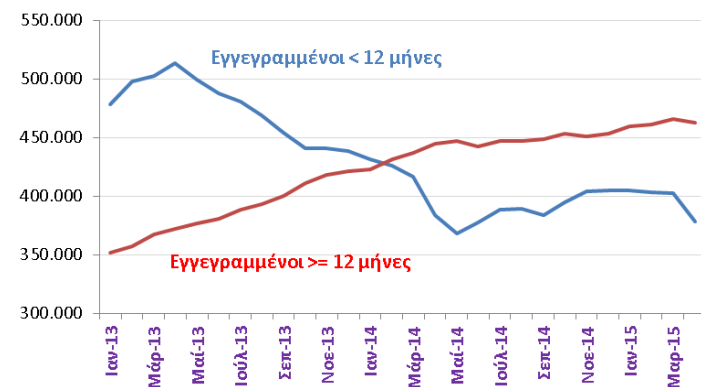
Διάγραμμα 5: Έρευνα εργατικού δυναμικού

(ΕΛΣΤΑΤ, Μαρ. 2015)

Διάγραμμα 6: Εγγεγραμμένοι άνεργοι που αναζητούν εργασία

(ΟΑΕΔ, Απρ. 2015)

Πίνακας 1: Αδήλωτη και ανασφάλιστη εργασία

(Επιχ. Σχέδιο ARTEMIS, Φεβ. 2015)

	Σεπτ 2013 - Φεβ 2015	Jan-15	Φεβ-15
Επιχειρήσεις που ελέγχθηκαν	38.788	1.854	2.782
Επιχειρήσεις με αδήλ. εργαζ.	5.129	267	458
% παραβατικών επιχειρήσεων	13,22%	14,40%	16,46%
Αριθμός εργαζομένων	193.198	5.649	12.343
Αριθμός αδήλων εργαζομένων	8.450	460	907
% αδήλων εργαζομένων*	4,37%	8,14%	7,35%
Ποσά Προστίμων (€ εκατ.)	88,25	4,854	9,577

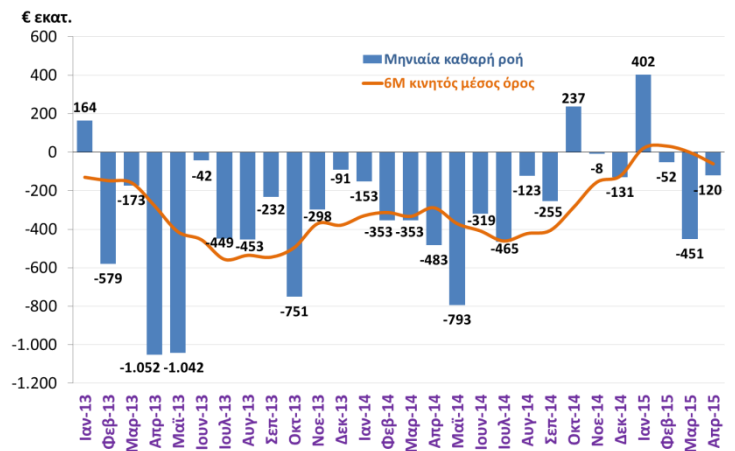
καταγράφηκε τον Απρίλιο. Οι περιορισμένες νέες παραγγελίες ήταν ο κύριος λόγος της μείωσης της παραγωγής, ενώ τα επίπεδα των νέων εργασιών υποχώρησαν και πάλι τον Μάιο, καθώς η αβεβαιότητα και οι αντίξοες χρηματοοικονομικές συνθήκες εξακολούθησαν να επηρεάζουν αρνητικά τη ζήτηση. Επιπλέον, οι νέες παραγγελίες από το εξωτερικό μειώθηκαν με δριμύ ρυθμό, ενώ καταγράφεται μείωση των θέσεων εργασίας για δεύτερο συνεχή μήνα και αύξηση των πιέσεων στο κόστος παραγωγής λόγω της ανόδου των τιμών εισροών.

Λιανικές πωλήσεις: Μείωση για 5ο συνεχόμενο μήνα παρουσίασε ο γενικός δείκτης κύκλου εργασιών τον Μάρτιο, αν και ηπιότερη σε σχέση με τους προηγούμενους μήνες. Χωρίς τα καύσιμα η μεταβολή είναι θετική κατά 2,2%. Ειδικότερα, ο Γενικός Δείκτης Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο το μήνα Μάρτιο 2015 μειώθηκε κατά -0,4% και κατά -1,8% στο Α' τρίμηνο 2015 σε σχέση με το -3,8% και -2,9% αντιστοίχως πέρυσι. Στο πρώτο τρίμηνο του έτους καταγράφεται η σημαντική αύξηση των πωλήσεων για ένδυση –υπόδηση καθώς και για βιβλία, χαρτικά και είδη δώρων, ενώ αντίθετα οι πωλήσεις σε πολυκαταστήματα, τρόφιμα και ποτά καθώς και έπιπλα και διαρκή οικιακό εξοπλισμό υποχώρησαν, όπως υποχώρησαν και οι πωλήσεις καυσίμων. Όπως δείχνει και το Διάγραμμα 4, την εικόνα αυτή επαναλαμβάνουν και οι δείκτες όγκου με εξαίρεση τα καύσιμα, όπου ο όγκος αυξήθηκε την ίδια ώρα που η πτώση των διεθνών τιμών οδηγούσε σε μείωση του κύκλου εργασιών.

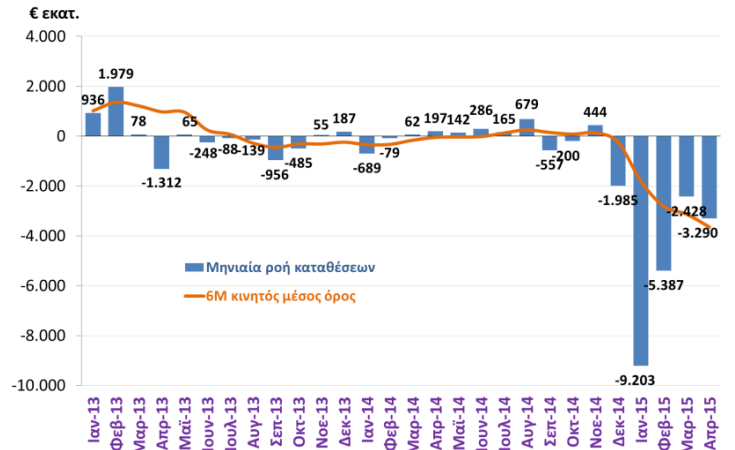
Εξελίξεις αγοράς εργασίας: Αμετάβλητο στο 25,6% σε σχέση με το αναθεωρημένο ποσοστό του Φεβρουαρίου, παρέμεινε το ποσοστό ανεργίας τον Μάρτιο, έναντι 26,9% πέρυσι. Αν και ο αριθμός των ανέργων εμφανίζεται μειωμένος κατά 0,4% (4,3 χιλ. άτομα) σε σχέση με τον Φεβρουάριο, το ποσοστό ανεργίας δεν μεταβλήθηκε καθώς υπήρξε μείωση στο συνολικό αριθμό απασχολούμενων κατά 16 χιλ. άτομα. Σε απογοητευτικά υψηλά επίπεδα, παρά τη μικρή μείωση τον Μάρτιο, παραμένει η ανεργία των νέων, η οποία διαμορφώθηκε κοντά στο 50% (Διάγραμμα 5). Επίσης, η ανεργία των νέων παραμένει σε πολύ υψηλά επίπεδα, ενώ σύμφωνα με την [έκθεση του ΟΟΣΑ για τις δεξιότητες και την απασχολησιμότητα των νέων για το 2015](#), η Ελλάδα κατέχει το υψηλότερο ποσοστό των νέων που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης, μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ με μόνη εξαίρεση την Τουρκία. Μάλιστα, το ποσοστό αυτό κατά την περίοδο 2008 – 2013 αυξήθηκε περισσότερο από 10 ποσοστιαίες μονάδες ξεπερνώντας το 25%. Παράλληλα, συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες, στην Ελλάδα είναι υψηλότερο το ποσοστό των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μεταξύ των νέων που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης και αντίστοιχα μικρότερο ποσοστό κατέχουν οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Τα στοιχεία αυτά καταδεικνύουν την ανάγκη αναβάθμισης των δεξιοτήτων και εξάλειψης των θεσμικών εμποδίων στην απασχόληση των νέων, τα οποία σχετίζονται με τις ευέλικτες μορφές απασχόλησης, ως μέρος ενός συνολικού σχεδίου για την καταπολέμηση της ανεργίας και την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού. Για τον μήνα Απρίλιο 2015 ο ΟΑΕΔ ανακοίνωσε ότι το σύνολο των εγγεγραμμένων ανέργων με κριτήριο την αναζήτηση εργασίας ανήλθε σε 840.216 άτομα. Ο αριθμός αυτός είναι μειωμένος σε σχέση με τον Μάρτιο 2015 κατά 27,6 χιλιάδες εργαζόμενους λόγω της εποχικής αύξησης της απασχόλησης στον τουρισμό. Σε σχέση με τον Μάρτιο 2014 όμως παραμένει αυξημένος κατά 11,9 χιλιάδες άτομα. Θετική εξέλιξη μπορεί να θεωρηθεί η υποχώρηση, έστω και ελαφριά, των ανέργων που αναζητούν εργασία για πάνω από 12 μήνες (Διάγραμμα 6). Το μήνα Φεβρουάριο αυξήθηκε σημαντικά το ποσοστό των επιχειρήσεων στις οποίες έγινε έλεγχος και εντοπίστηκε αδήλωτη και ανασφάλιστη εργασία. Η εξέλιξη αυτή συνοδεύτηκε με τη σημαντική αύξηση του αριθμού των ελέγχων το μήνα Φεβρουάριο σε σχέση με το μήνα Ιανουάριο 2015. (Πίνακας 1).

Χρηματοδότηση: Η καθαρή χρηματοδότηση των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων από τις τράπεζες τον Μάρτιο του 2015 υποχώρησε κατά €120 εκατ. (Διάγραμμα 7). Σημειώνεται ότι η αύξηση της χρηματοδότησης προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις τον Ιανουάριο οφείλεται σε ορισμένα ειδικά δάνεια που χορηγήθηκαν την περίοδο αυτή σε μεγάλες επιχειρήσεις και ΔΕΚΟ. Πάντως, η εκροή των καταθέσεων επιχειρήσεων και νοικοκυριών από τον Οκτώβριο 2014 έως τον Απρίλιο 2015 πλέον ανέρχεται σε €29 δις. Η εκροή καταθέσεων νοικοκυριών τον Απρίλιο εντάθηκε εκ νέου (Διάγραμμα 8) λόγω της αβεβαιότητας που αντιλαμβάνονται τα νοικοκυριά. Αντίστοιχα, επιταχύνθηκε και η μείωση του υπολοίπου καταθέσεων των επιχειρήσεων. Η δημοσίευση από την ΕΚΤ [της έρευνας πρόσβασης σε χρηματοδότηση των ΜΜΕ επιχειρήσεων](#)

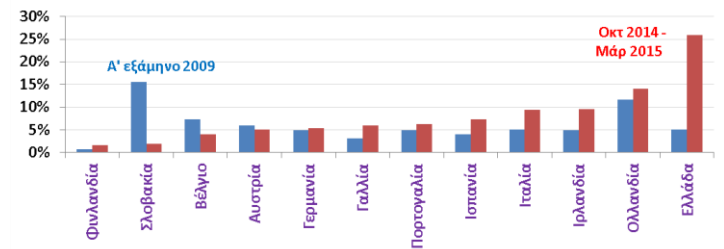
Διάγραμμα 7: Καθαρή ροή χρηματοδότησης (μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις)
(ΤτΕ, Απρ. 2015)

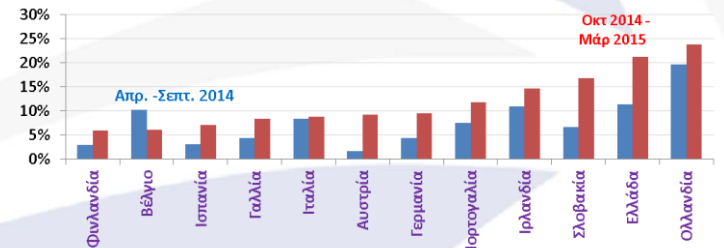
Διάγραμμα 8: Καθαρή ροή καταθέσεων (νοικοκυριά)
(ΤτΕ, Απρ. 2015)

Διάγραμμα 9: Εταιρείες έρευνας που δεν αιτούνται δάνειο κατά την αποθάρρυνση
(ΕΚΤ, Έρευνα πρόσβασης ΜΜΕ σε χρηματοδότηση, Μαρ. 2015)

Διάγραμμα 10: Αιτήσεις δανείων σε εκκρεμότητα
(ΕΚΤ, Έρευνα πρόσβασης ΜΜΕ σε χρηματοδότηση, Μαρ. 2015)

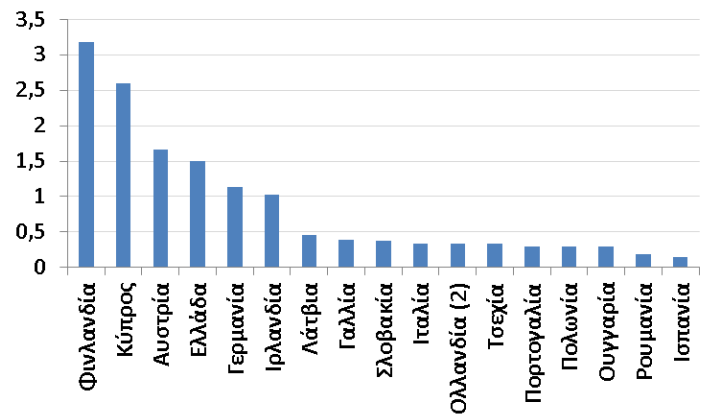

στη ζώνη του ευρώ για την περίοδο Οκτωβρίου 2014-Μαρτίου 2015 καταγράφει τη συνέχιση της ταχείας χειροτέρευσης των οικονομικών συνθηκών και της ευρωστίας των ΜΜΕ στην Ελλάδα. Οι Ελληνικές ΜΜΕ συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν τις πιο πιεστικές ανάγκες τραπεζικής χρηματοδότησης που δεν καλύπτονται ανάμεσα στις χώρες μέλη της ζώνης του ευρώ. Αντίστοιχα παραμένει το υψηλότερο ποσοστό στη ζώνη του ευρώ αυτό των ελληνικών ΜΜΕ που δεν προχωρούν σε αίτηση για δάνειο λόγω αναμενόμενης απόρριψης ή γιατί τους γιατί τους αποθαρρύνουν ενεργά (Διάγραμμα 9, προφανώς γνωρίζοντας την έκβαση της αίτησης ειδικά όταν η επιχείρηση είναι καταγεγραμμένη στον ΤΕΙΡΕΣΙΑ ή οφείλει χρήματα στο δημόσιο). Αυτό που έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον είναι το ψηλό ποσοστό των ΜΜΕ που έχουν αιτηθεί δάνεια τα οποία παρεμένουν σε εκκρεμότητα (Διάγραμμα 10). Το ασυνήθιστα υψηλό ποσοστό των ΜΜΕ που δεν επιλέγουν τον τραπεζικό δανεισμό λόγω γραφειοκρατίας και υψηλών επιτοκίων συμπληρώνει την εικόνα της χρηματοδότησης των ΜΜΕ (που από τη φύση τους εξαρτώνται ιδιαίτερα από την τραπεζική χρηματοδότηση), των χωρίς προηγούμενο προκλήσεων που αντιμετωπίζει το τραπεζικό σύστημα και την κατάσταση αναμονής στην οποία έχουν εκ νέου περιέλθει και τα δυο μέρη.

Αγορά ενέργειας και οικονομικές επιδόσεις

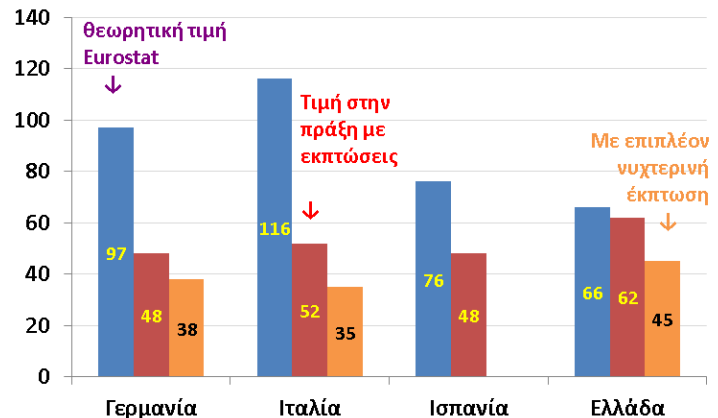
Έχοντας αναφερθεί στο [Δελτίο της 21/5/2015](#) στις επιπτώσεις του υψηλού μη μισθολογικού κόστους, εξετάζουμε αυτή τη φορά το συνολικό κόστος ενέργειας. Η εκλογίκευσή του είναι προϋπόθεση για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, των εξαγωγών και της βιωσιμότητας της βιομηχανίας, ιδιαίτερα για τις βιομηχανίες έντασης ενέργειας για τις οποίες το κόστος ενέργειας αποτελεί το 30-50% του κόστους παραγωγής-μεταποίησης, αλλά και για την υλοποίηση νέων επενδύσεων. Όσο πιο χαμηλό είναι το κόστος ενέργειας, τόσο μεγαλύτερη ώθηση μπορεί να δοθεί στην ανάπτυξη, την αύξηση των επενδύσεων και της απασχόλησης. Ειδικά με τις αυξήσεις σε ειδικούς φόρους κατανάλωσης μετά το 2011, η ελληνική βιομηχανία καταβάλλει ένα πολλαπλάσιο κόστος ενέργειας σε σύγκριση με τους ανταγωνιστές της εντός της Ε.Ε. αλλά και σε σύγκριση με χώρες εκτός της Ε.Ε. που έχουν πολύ χαμηλότερο κόστος ενέργειας. [Μελέτη του IOBE για τη τιμή του φυσικού αερίου για μεγάλους καταναλωτές](#) καταγράφει τιμή υψηλότερη κατά 33%, χωρίς τους ανακτώμενους φόρους όπως ο ΦΠΑ, σε σχέση με το μέσο όρο της Ε.Ε. Σύμφωνα με την ίδια μελέτη, στην Ελλάδα η τιμή για τις επιχειρήσεις είναι 42% υψηλότερη σε σχέση με τη Βουλγαρία και 72% σε σχέση με την Τουρκία. Η μελέτη του IOBE εκτιμάει ότι μια μείωση του υψηλού ΕΦΚ (Διάγραμμα 11, είναι ο βασικός μη ανακτώμενος φόρος) για θερμική επιχειρηματική χρήση και ειδικά για την ηλεκτροπαραγωγή θα μπορούσε να αυξήσει το ΑΕΠ κατά €754 εκατ. και την απασχόληση κατά 12.500 θέσεις εργασίας. Αντίστοιχα, η επίπτωση στα δημόσια έσοδα θα προκύψει τελικά θετική λόγω της ανάκαμψης της οικονομικής δραστηριότητας και των εσόδων που αυτή δημιουργεί. [Μελέτη της Roland Berger Consultants για λογαριασμό της EBIKEN](#) καταγράφει τη μεγάλη διαφορά που υπάρχει ανάμεσα στα επίσημα (θεωρητικά) στοιχεία κόστους ηλεκτρικής ενέργειας της Eurostat και των πραγματικών τιμών που καταβάλλουν οι ενεργοβόρες βιομηχανίες σε χώρες της Ευρώπης μετά τον συνυπολογισμό εκπτώσεων, ειδικών συμβάσεων και όρων όπως η διακοψιμότητα (Διάγραμμα 12). Βασικό συμπέρασμα της μελέτης είναι ότι η ελληνική βιομηχανία εντάσεως ενέργειας έχει ανταγωνιστικό μειονέκτημα σε σύγκριση με τις αντίστοιχες βιομηχανίες των εξεταζόμενων χωρών και σε ό,τι αφορά στην τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος. Η Ελλάδα συνεπώς αναδεικνύεται ως η μόνη ίσως χώρα της Ε.Ε. στην οποία τόσο το κόστος ηλεκτρικής ενέργειας όσο και φυσικού αερίου για βιομηχανική χρήση είναι σημαντικά υψηλότερο του μέσου όρου. Η επίπτωση των μη ανταγωνιστικών τιμών ενέργειας για την παραγωγή αντανακλάται γλαφυρά στην πτωτική πορεία των εξαγωγών προϊόντων σε κλάδους που έχουν πληγεί ιδιαίτερα, όπως ο χάλυβας και τα προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας σε αντίθεση με άλλους κλάδους για τους οποίους η τιμολόγηση της ενέργειας αποδείχθηκε λιγότερο καταδικαστική (Διάγραμμα 13). Αξίζει να σημειωθεί ότι η πορεία των εξαγωγών αλουμινίου είναι θετική καθώς στην περίπτωση αυτή ήταν εφικτή η εν μέρει αντιστάθμιση του υψηλότερου κόστους ενέργειας με σημαντικές επενδύσεις για βελτίωση της αποδοτικότητας της μονάδας. Η ζημιά που υφίσταται η οικονομία από την απώλεια ορισμένων βασικών παραγωγικών κλάδων δεν πρέπει να υποτιμηθεί καθώς αυτοί αποτελούν σε όλες τις χώρες τη ραχοκοκαλιά των οικοσυστημάτων παραγωγής και εφελτήριο για τους κλάδους «υψηλής τεχνολογίας».

Διάγραμμα 11: Μέσος ΕΦΚ σε φυσικό αέριο για επιχειρηματική χρήση, €/GJ (ελάχιστος φόρος 0,15€/GJ)
(IOBE, στοιχεία Eurostat Ιούλιος 2014)

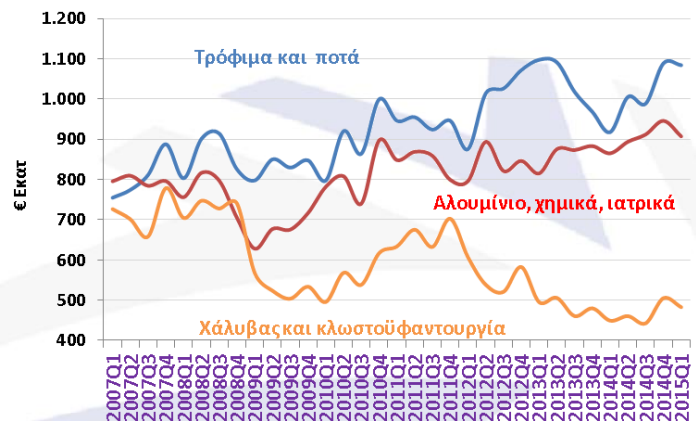
ΕΦΚ: Ειδικός φόρος κατανάλωσης (2) για μεγάλους καταναλωτές

Διάγραμμα 12: Μέση τιμή ηλεκτρικού ρεύματος για βιομηχανίες έντασης ενέργειας, €/MWh
(Roland Berger Consultants / EBIKEN, 2014)

EBIKEN: Ένωση Βιομηχανικών Καταναλωτών Ενέργειας

Διάγραμμα 13: Εξαγωγές Ελλάδος, € εκατ. Επιλεγμένες ομάδες προϊόντων
(Eurostat, Q1 2015)

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

Ενεργητικό € 435 δις 72% συνόλου*	Ίδια κεφάλαια € 58 δις 44% συνόλου*	Πωλήσεις € 77 δις 46% συνόλου*	Προ φόρων κέρδη € 2,4 δις** 44% κερδών***
Εργαζόμενοι 220.000	Μισθοί € 4,6 δις	Ασφαλ. εισφορές € 2 δις	Φόρος επί κερδών € 1,6 δις

* Αθροισμα δημοσιευμένων ισολογισμών ΑΕ και ΕΠΕ

** Αθροισμα κερδών και ζημιών όλων των επιχειρήσεων

*** Φορολογητέα κέρδη κερδοφόρων επιχειρήσεων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει.

Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής.

Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: info@sev.org.gr

www.sev.org.gr

SEV Hellenic federation of enterprises

Avenue de Cortenberg 168

B-1000 Bruxelles

T: +32 (02) 231 00 53

F: +32 (02) 280 08 91

E: sevbxl@skynet.be